

Toelichting op Opleidingseenheden, hun voorkeursomschrijvingen en aggregaties

29 juli 2020
versie 1.0

Inleiding

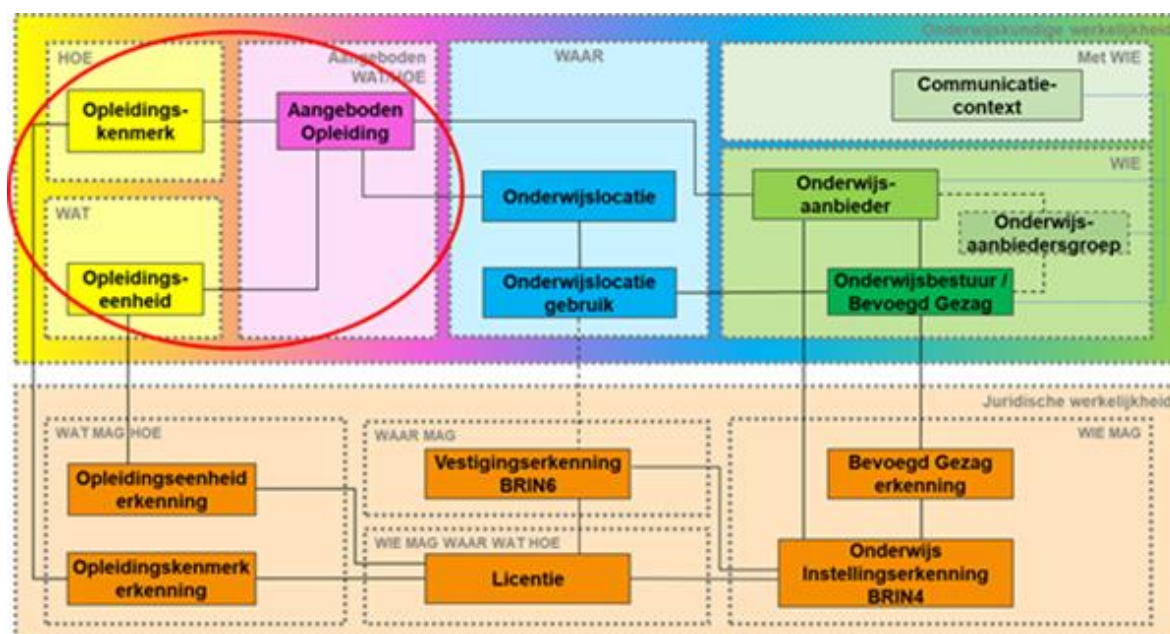
Vanuit de werkgroep RIO-vo is een waardelijst opgesteld voor Opleidingseenheden in het vo waarin wordt voorgeschreven, hoe die met een korte naam kunnen worden weergegeven c.q. voluit geschreven (lange naam) en hoe die eenheden geaggregeerd kunnen worden tot opleidingsgroepen. De 1.0 versie van de *Waardelijst Opleidingseenheden VO en VAVO, schooljaar 2020-2021*, is op 29 juli 2020 in zijn definitieve vorm opgeleverd. De 0.9 versie is eerder op 19 mei 2020 vastgesteld door de Beheergroep Waardelijsten RIO-vo. Na een review-ronde bij afnemers binnen OCW en DUO (waaronder Diplomaregister, Informatieproducten) zijn nog een aantal aanduidingen eenduidiger gemaakt en kleine aanpassingen doorgevoerd. Deze notitie licht toe wat opleidingseenheden inhouden, wat de reden van de voorgestelde aanduidingen en aggregaties zijn alsmede het beoogd gebruik van de waardelijst.

In de waardelijst zijn ook de vo-opleidingseenheden voor vavo-uitbesteding op eenzelfde manier vormgegeven vanwege de toepassing binnen het vo.

De vavo-inschrijvingscodes voor het mbo staan op tabblad 2, maar de voorgestelde aanduidingen zullen nog niet in het mbo gebruikt worden. Het is een voorzet voor als hiervoor een wens komt. Voor 2020-2021 is een aanpassing zoals die wel voor het vo is gedaan nog niet doorgevoerd.

De waardelijst met de Opleidingseenheden zal samen met deze notitie beschikbaar komen via https://www.edustandaard.nl/standaard_afspraken/waardelijsten-rio-vo/.

Wat bedoelen we met Opleidingseenheden?

In het RIO-informatiemodel zijn Opleidingseenheden gedefinieerd als “Een geheel van kennis, inzicht en vaardigheden”. Dat geheel kan een vak zijn, een opleiding dan wel een opleidingsgroep (een groep van opleidingen).

In het vo hebben we te maken met een [wettelijke vastgestelde lijst van elementcodes](#). Deze elementcodes vallen onder opleidingen waarvoor scholen licenties moeten hebben om ze te kunnen aanbieden. Je zou kunnen zeggen dat de elementcodes meer specifieke bouwstenen zijn van een opleiding. Bijvoorbeeld voor een opleiding *havo* in de leerjaren 4 en 5 worden zogeheten profielen onderkend. Elk profiel heeft een eigen elementcode maar tezamen vormen ze de *havo bovenbouw*. Een inschrijving in BRON geschiedt op basis van een elementcode, onder andere met als doel om inzicht te krijgen in welke leerling precies wat doet. Dit doel werd oorspronkelijk ook wel de ILT of Individuele Leerling Telling genoemd, een term die nog steeds in de praktijk vaak wordt gebezigd. Vandaar dat elementcodes nog steeds ook wel ILT-codes worden genoemd hoewel die term formeel niet bestaat meer in de officiële publicatie. De formele term is elementcode voor de inhoudelijke aanduiding van een wettelijk erkende vo-opleiding.

In het kader van RIO is voorlopig pragmatisch gekozen om de opleidingen die door de elementcodes worden aangeduid de kleinste vorm van Opleidingseenheden te laten zijn die nu in RIO worden geregistreerd. Scholen beschikken over deze gestandaardiseerde lijst waarop ingeschreven kan worden in hun administratiepakket en het aansluiten daarop van de Aangeboden Opleiding van RIO is een stap die in de eerste implementatie van RIO goed te doen valt. Ook de uitwisseling tussen een LAS en het RIO Register vindt plaats op basis van de opleidingseenheden die door de elementcodes worden geïdentificeerd.

Voorlopig worden in RIO geen vakken e.d. geregistreerd als nog kleinere eenheden. Modeltechnisch is dat wel mogelijk gemaakt en wellicht in de toekomst ook wenselijk (bijv. in het kader van maatwerkdiploma of vakken/diploma's die niet door OCW formeel worden erkend maar door andere instanties wel zoals bijv. de Anglia of Cambridge Engels diploma's). Uiteraard vindt het registreren van de door OCW erkende vakken wel al plaats als het gaat om de inschrijving in BRON en ondersteunt de LAS derhalve dit niveau nu al. Dit staat nu nog echter los van de registratie in RIO.

Waarom deze waardelijst?

Met de opleidingen op het niveau van elementcodes als kleinste bouwsteen voor Opleidingseenheid worden we geconfronteerd met een aantal praktische issues:

1. Opleidingen op het niveau van elementcodes bestaan uit een code en een omschrijving. Die omschrijving is niet altijd eenduidig en systematisch (hoewel dat dit vanaf de laatste publicatie voor schooljaar 2019-2020 al verbeterd is). Soms bevat het een afkorting voor een begrip, soms niet.
Voorbeelden:
HAVO **Prf** Nat/Tech *versus* MAVO/Theor Lw-**Profiel** Techniek
VMBO **TL** Beroepsroute *versus* MAVO/**Theor Lw**-Profiel Techniek
2. Lang niet altijd (meestal niet) wordt op het niveau van een elementcode in publicaties, op keuzesites, in rapportages etc. de Opleidingseenheden gerepresenteerd. Dat gebeurt op het niveau van opleidingsgroepen. Opleidingsgroepen zijn in het vo in feite een aggregatie van een aantal opleidingen (elementcodes). Hiervoor geldt dat de representatie ervan (volledige aanduiding dan wel afkorting) verschilt per toepassing. Bijvoorbeeld de aanduiding die formeel voor de aggregatie op het niveau van schoolsoorten worden gebruikt door OCW zien we niet altijd terug in andere toepassingen.
Voorbeelden:
VBO *versus* VMBO *versus* vmbo
HAVO *versus* havo
VMBO BB *versus* VMBO BBL *versus* vmbo-bb *versus* vmbo-basis
3. Niet altijd worden de juiste elementcodes in publicaties bij elkaar genomen. Het is bijvoorbeeld verleidelijk om diverse Engelstalige stromen bij elkaar te nemen, maar binnen het onderwijs kun je dat vergelijken alsof vmbo-tl en vwo bij elkaar geplaatst worden.

Voor iemand die goed is ingevoerd in het onderwijs is het meestal wel duidelijk wat er bedoeld wordt ongeacht de verschillende representatievormen. Maar vanuit het onderwijsveld is aangegeven dat het wenselijk zou zijn als er een breed bruikbare referentie komt voor benamingen van zowel de elementcodes als de aggregaties daarvan. De benamingen die formeel nu door de wetgever worden gehanteerd (en gepubliceerd in de Staatscourant) schieten voor zo'n breed gebruik eigenlijk tekort.

Het hebben van zo'n referentie moet er toe gaan bijdragen dat steeds meer partijen en voorzieningen zich gaan conformeren daaraan in hun toepassingen c.q. publicaties. Denk hierbij aan keuzesites (van gemeenten, Scholen op de Kaart) en aan toepassingen zoals het Diplomaregister. Dit moet dan weer gaan bijdragen aan een betere herkenbaarheid van die opleidingseenheden ook bij mensen die niet goed zijn ingevoerd in het onderwijs- en opleidingssysteem. Het zorgt voor eenduidigheid en een betere vergelijkbaarheid.

Deze waardelijst is met het bovenstaande doel opgezet. Het is geen verplichting om als school of andere onderwijspartij je te conformeren aan de naamgeving en wijze van groepering in deze waardelijst. Zoals gezegd moet de toepassing ervan zijn waarde nog gaan bewijzen. Wel is er door het onderwijsveld aangegeven dat het gebruik van deze naamgeving in het RIO Register wenselijk is. Vanaf schooljaar 2020-2021 zal in ieder geval de Korte Naam uit de waardelijst in de RIO-schermen bij Aangeboden Opleiding worden gebruikt. In de volgende paragrafen wordt een nadere toelichting gegeven op de onderdelen van de waardelijst.

Elementcodes en de benaming ervan

In de officiële publicatie in de Staatscourant¹ wordt bij elke elementcode een aanduiding gegeven. Deze aanduiding wordt als het goed is beheerd als Lange Naam in het huidige BRIN-register². De gehanteerde omschrijving is niet altijd consequent (soms wordt ook de Korte Naam die in BRIN is vastgelegd gepubliceerd of nog weer een helemaal eigen omschrijving) en kent ook niet altijd een eenduidige opbouw. Redenen hiervoor liggen aan het door de jaren heen toevoegen van opleidingen waarbij de vaststellende partij wisselende voorkeuren heeft gehad in de gewenste naamgeving en soms ook omdat bepaalde aanduidingen in wetten worden genoemd en daardoor worden overgenomen. In de waardelijst is derhalve voor zowel de volledig uitgeschreven omschrijving (Lange Naam) als een Korte Naam een voorstel per elementcode opgenomen die beide beter als referentie zouden kunnen dienen voor breder gebruik. Idealiter worden deze gewenste referentienamen op den duur ook overgenomen door de wetgever bij het publiceren van de elementcodelijst in de Staatscourant. Een proces hiervoor wordt in 2020-2021 ingericht.

Naam Staatscourant	Korte naam	Lange naam
VMBO BB Economie en ondernemen	vmbo-bb EO	vmbo-bb economie en ondernemen
HAVO Prf Nat/Gezond	havo natuur/gezond	havo natuur en gezondheid
Lj LWOO vb op Gm Lw	vmbo-gl onderbouw lwoo	vmbo-gl onderbouw lwoo

Er zijn voor die extra weergaven een aantal spelregels consequent toegepast:

Lange naam:

- Elke opleidingsnaam wordt zo volledig mogelijk uitgeschreven (max. 120 tekens).
- Elke naam is uniek ook over de aggregaties heen.

Korte naam:

- Elke opleidingsnaam is beperkt tot 30 tekens.
- Als Lange Naam past in de 30 karakters van Korte Naam dan de naam in principe niet afkorten.
- In principe met kleine letters schrijven.
- Kleine letters in de Lange Naam worden als kleine letters afgekort, hoofdletters als hoofdletter, bijvoorbeeld bij eigennamen.
- Bovenstaande geldt niet voor de profielen in de bovenbouw van vmbo (nieuwe profielen) omdat hoofdletters in afkortingen herkenbaarder daar zijn voor de stakeholders.
- Koppelstreepjes, punten (bij afgekorte woorden) en slashes zijn toegestaan, geen andere leestekens. (NB ampersand (&) levert problemen op bij systemen die de namen overnemen vandaar ook EO ipv E&O)
- Afkortingen worden overal op dezelfde wijze afgekort (dus ook in de aggregaties van elementcodes).

¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-36837.html>

² Op termijn gaat het beheer hiervan over naar het RIO-register, maar tot die tijd vindt er een synchronisatie plaats tussen het BRIN-register en het RIO-register. Registratie in BRIN kent een aantal beperkingen tav de lengte van de naamvelden waar rekening mee is gehouden in de waardelijst.

Zoals gezegd zijn de korte namen en lange namen adviezen. In een interface kunnen de namen iets aangepast worden. In een bepaalde interface kan bijv. gekozen worden voor iets als:

Onderbouw

vmbo-bb, vmbo-kb, vmbo-mavo/tl, havo

in plaats van:

vmbo-bb onderbouw, vmbo-kb onderbouw, vmbo-mavo/tl onderbouw, havo onderbouw

NB voor de leesbaarheid hanteren we in het bovenstaande voorbeeld reeds een aggregatie van de elementcodes.

Opleidingsgroepen of aggregaties

In diverse rapportages en overzichten, intern binnen een school en extern zoals op Vensters en rapportages van Inspectie, worden Opleidingseenheden geaggregeerd. Deze aggregaties kunnen onderling van elkaar verschillen zowel in naamgeving als de samentrekking van opleidingseenheden zelf, waardoor de uitkomsten niet of moeilijk met elkaar te vergelijken zijn. Niet altijd is bekend welke aggregatie er is gemaakt, waardoor het ook kan lijken alsof de aggregaties wel hetzelfde zijn met onverklaarbare verschillen in de cijfers tot gevolg. Leerlingen en hun ouders kunnen in verwarring raken als de ene partij een opleiding vmbo-bb/kb/gl noemt terwijl een andere dit vmbo-onderbouw noemt. Is dit nu hetzelfde of niet? Met name rondom de internationale opleidingen willen nog wel eens aggregaties gemaakt worden die door scholen niet als zodanig worden herkend.

De behoefte is door het onderwijsveld geuit om generiek en eenduidig een aantal veel voorkomende aggregaties beschikbaar te stellen die zichzelf (in rapportages bijvoorbeeld) en andere partijen kunnen gebruiken zodat overzichten wel met elkaar te vergelijken zijn en de aggregaties op een correcte wijze plaatsvinden.

De aggregaties zijn dus gebaseerd op de meeste voorkomende vormen hiervan. Het staat partijen vrij om andere aggregaties te kiezen zolang maar duidelijk wordt gemaakt hoe die zijn opgebouwd vanuit de elementcodes. Te bedenken voorbeelden zijn om op lwoo te aggregeren of op vmbo-profiel.

De aggregaties zijn primair bedoeld voor (keten)partijen die rapportages of overzichten maken waarbij opleidingseenheden bij elkaar worden gevoegd en getoond. Denk aan de Inspectie, OCW, toepassingen van het veld zelf zoals Vensters en Scholen op de Kaart, studiekeuze-websites, gidsen van gemeenten, in RIO zelf etc. Maar ook tussen scholen onderling wordt de vergelijkbaarheid vergroot als deze voorgestelde aggregaties en hun naamgeving worden gehanteerd in hun uitingen (formeel en informeel).

Daarnaast kan de lijst ook intern bij scholen ondersteuning bieden in het onderhoud van de aangeboden opleidingen in hun LAS. Het selecteren van de toegestane opleidingseenheden (via de elementcodes) leidt door die te relateren aan de aggregatieniveaus automatisch tot de juiste groepering en naamgeving ervan. Dat kan erg handig zijn in interne publicaties.

Andersom zou via de aggregaties op het meest algemene niveau (bijv. havo bovenbouw, havo onderbouw) er een voorselectie gemaakt kunnen worden naar de specifieke opleidingseenheden (elementcodes) waarvoor er een licentie bestaat en die men ook daadwerkelijk wil hanteren. Dit is uiteraard aan de gebruikersgroepen en de LAS-leveranciers om hier invulling aan te geven hoe ze dit precies in hun pakket willen. Hetzelfde geldt voor de interne rapportagesystemen van scholen waarin diezelfde aggregaties toegepast kunnen worden naar gelang de behoefte van die scholen.

Opbouw aggregaties in waardelijst en achterliggende argumentatie hierbij

Deze waardelijst is er gekomen op basis van ervaringen met het modelleren van de opleidingen door scholen. De eerste versie die in september 2019 was opgeleverd voor schooljaar 2019-2020 kende een manier van aggregeren die nog niet goed genoeg aansloot bij de praktijk van scholen. De belangrijkste wensen op een rijtje waren:

- Er was een sterke wens om schoolsoorten zoals *havo* niet als 1 overkoepelende aggregatie te tonen maar een splitsing te maken tussen *onderbouw* en *bovenbouw*. Dat resulteert dan in een *havo onderbouw* en een *havo bovenbouw* in de waardelijst. *Havo onderbouw* is in feite al meteen een “eindstation”, want deze correspondeert met een elementcode (*elementcode 0300*), *havo bovenbouw* is wel een aggregatie die uit te splitsen is in de 4 profielen.
- Alle vo-opleidingen die verwijzen naar een uitbesteding *naar vavo* zijn in een aparte aggregatie opgenomen.
- Een aggregatie op het niveau van *vmbo bovenbouw* wordt niet gezien als effectief. De wens is om die meteen uit te splitsen in 4 aggregatieniveaus nl. *vmbo-bb bovenbouw*, *vmbo-kb bovenbouw*, *vmbo-gl bovenbouw* en *vmbo tl/mavo bovenbouw*.
- Idem dito voor *vwo bovenbouw*. De wens was om die direct uit te splitsen in *vwo-atheneum bovenbouw* en *vwo-gymnasium bovenbouw*. Voor de onderbouw is *vwo onderbouw* nu onder de aggregatie *gemengde onderbouw* ondergebracht.
- Bij onderbouw is de indeling van de Staatscourant leidend. Dit is ook de indeling die scholen en andere stakeholders doorgaans zelf hanteren. Andere indelingen zoals die door de Inspectie worden gemaakt (ipv de eerste 3 leerjaren van havo en vwo slechts de eerste 2 jaren bijv.) zijn processpecifiek en worden niet in deze waardelijst toegepast.
- Elke aggregatie heeft zijn eigen unieke (betekenisloze) code gekregen in de waardelijst. Hierdoor kan er ook naar verwezen worden. Deze code begint met “vo” gevolgd door een 4-cijferig nummer.
- Als een aggregatie uit slechts 1 elementcode bestaat (en dus geen aggregatie meer is eigenlijk) dan wordt de registratiecode gelijk aan de elementcode. Bij *praktijkonderwijs* is dit bijvoorbeeld het geval, zelfs al op het hoogste niveau.

Op het hoogste niveau (als alle onderliggende aggregaties en elementcodes zijn ingeklapt) ziet de waardelijst er als volgt uit:

registratiecode	Korte naam	Lange naam
vo8509	ESS	European Secondary School
vo1221	IB	International Baccalaureate
0090	praktijkonderwijs	praktijkonderwijs
vo9246	vo onderbouw	voortgezet onderwijs onderbouw
vo3581	vo bovenbouw	voortgezet onderwijs bovenbouw
vo2998	naar vavo	naar vavo

Omdat dit doorgaans iets te grofmazig is, kan er voor lagere niveaus gekozen worden al naar gelang de informatiebehoefte. De aggregaties in de waardelijst zijn gebaseerd op de meeste voorkomende vormen hiervan. Het staat partijen vrij om andere aggregaties te kiezen zolang maar duidelijk wordt gemaakt hoe die zijn opgebouwd vanuit de elementcodes. Opname in deze waardelijst is hiervoor de geëigende manier. Hiertoe kan een wijzigingsverzoek worden ingediend via de Beheergroep Waardelijsten RIO-vo (zie hieronder).

Hoe wordt de lijst gepubliceerd en beheerd?

Jaarlijks wordt in de Staatscourant de lijst van elementcodes voor het komende schooljaar gepubliceerd. Meestal pas in juni wat in principe te laat is voor de inrichting van bijvoorbeeld de LAS'en t.b.v. de voorbereiding van scholen op het nieuwe schooljaar. Om die reden is een conceptlijst eerder al beschikbaar met de disclaimer dat er nog wijzigingen kunnen optreden. De lijst is ook te vinden op wetten.nl. Op basis van deze (concept)lijst worden de korte naam en lange naam van de elementcodes en van de aggregatieniveaus eventueel aangepast. De nieuwe lijst moet initieel worden vastgesteld door het onderwijsveld samen met de Inspectie van het Onderwijs, OCW en DUO. Hiervoor zal gebruik gemaakt worden van de beheerprocessen en -groepen die ook voor andere waardelijsten (Opleidingskenmerken, Communicatiecontexten) in het leven is geroepen en waarin het onderwijsveld, de VO-raad, OCW, DUO en de Inspectie van het Onderwijs participeren met ondersteuning vanuit [Edustandaard](http://Edustandaard.nl). Alleen elementcodes geldend voor het betreffende (aankomende) schooljaar worden gebruikt bij een hernieuwde vaststelling van de aanduidingen en aggregaties in de waardelijst. De lijst wordt daarna zo spoedig mogelijk gepubliceerd, in ieder geval via de pagina van de Beheergroep Waardelijsten RIO-vo op

Edustandaard³ (samen met (een aangepaste versie van) deze notitie). Via deze webpagina kunnen er ook wijzigingsverzoeken worden ingediend door gebruik te maken van de daar gepubliceerde wijzigingsformulieren. De waardelijst wordt ook via het RIO-register beschikbaar gesteld aan de leveranciers.

³ <https://www.edustandaard.nl/beheergroep-waardelijsten-rio-vo/>